

Sygn. akt III KKN 289/98

W Y R O K
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lipca 2000 r.

Sąd Najwyższy w Warszawie - Izba Karna na rozprawie w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN – Józef Skwierawski

Sędziowie: SN - Tomasz Grzegorzczak

Marek Sokołowski (spraw.)

Protokolant: Teresa Jarosławska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Waldemara Smardzewskiego

po rozpoznaniu w dniu 12 lipca 2000 r.

sprawy **C. A.**

w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia

z powodu kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść
C. A.

od postanowienia Sądu Wojewódzkiego w L.

z dnia 17 lutego 1997 r., sygn. IV Ko [...]

uchyla zaskarżone postanowienie w części oddalającej

**wniosek (w pkt. 2/) i w tym zakresie przekazuje sprawę
Sądowi Okręgowemu w L. do ponownego rozpoznania**

U Z A S A D N I E N I E

C. A. wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w L. z dnia 9 października 1946 r. nr akt R [...] skazany został na karę łączną 10 lat więzienia. Sąd Wojewódzki w L. postanowieniem z dnia 24 lutego 1993 r. sygn. akt IV KO [...] uznał ten wyrok za nieważny na podstawie art. 1 § 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 (Dz. U. nr 34 poz. 149 - ze zmianami).

Sąd Wojewódzki w L. postanowieniem z dnia 17 lutego 1997 r. sygn. akt IV Ko [...] zasądził na rzecz C. A. kwotę 30.000 zł z tytułu zadośćuczynienia za krzywdę związaną z odbywaniem kary więzienia przez okres 5 lat i oddalił wniosek o zasądzenie na jego rzecz dalszych kwot. Postanowienie to uprawomocniło się w postępowaniu przed sądem I-szej instancji.

Rzecznik Praw Obywatelskich zaskarżył powyższe postanowienie kasacją wniesioną na korzyść C. A. zarzucając rażącą obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń ... (Dz. U. nr 34 poz. 149 – ze zmianami) przez oddalenie wniosku o zasądzenie odszkodowanie – „w następstwie dowolnego uznania, że w związku z odbyciem kary nie doznał on żadnej wymiernej szkody majątkowej”. W konkluzji Autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy sądowi I-szej instancji do ponownego rozpoznania.

Rozstrzygając sprawę Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest zasadna. Sąd Wojewódzki uzasadnił oddalenie wniosku C. A. o odszkodowania następującymi dwoma zdaniami: „Z zeznań wnioskodawcy

wynika, że przed zatrzymaniem nie pracował zawodowo, był kawalerem i uczęszczał na kursy kolejowe pozostając w tym czasie na utrzymaniu ciotki. W związku z tym nie uzyskiwał dochodów materialnych brak podstaw do zasądzenia na jego rzecz odszkodowania za ten okres, bowiem nie wykazał aby na skutek pozbawienia wolności doznał wymiernej szkody”.

Taki pogląd wyrażony przez Sąd Wojewódzki wskazuje w sposób oczywisty, że zaskarżone orzeczenie wydane zostało w następstwie rażącego naruszenia prawa.

Można przyjąć, że u podstaw cytowanego wyżej poglądu Sądu Wojewódzkiego leżała błędna wykładnia pojęcia „odszkodowanie” użytego w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń ... – ignorująca fakt, że pojęcie szkody należy rozumieć tak jest ono unormowane w prawie cywilnym – w art. 361. § 2 kc – zgodnie z którym, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Korzyściami, których wnioskodawca nie osiągnął w następstwie odbywania kary więzienia może zatem być część dochodów z pracy, jaką mógł podjąć gdyby nie był pozbawiony wolności.

Jeżeli cytowany fragment uzasadnienia zaskarżonego postanowienia zawiera ustalenie, że wnioskodawca, nawet gdyby nie przebywał w więzieniu przez 5 lat, to i tak w tym okresie nie osiągnąłby dochodów zwiększających jego majątek, to ustalenie takie poczynione zostało z rażącym naruszeniem prawa procesowego. Materiał dowodowy na takie stwierdzenie nie pozwala (bo nic nie wskazuje by wnioskodawca przez pięć lat nie podjął pracy zarobkowej) a zatem należałoby to uznać za rażącą obrazę art. 357 kpk z 1969 r. – obowiązującego w chwili wydania zaskarżonego postanowienia. Kasacja w istocie podnosi także

zarzut takiej obrazy prawa – akcentując dowolność poczynionych przez sąd ustaleń.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone postanowienie w części oddalającej wniosek.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy winien ponownie dokonać ustaleń co do poniesienia szkody przez wnioskodawcę (uwzględniając treść art. 361 § 2 kc) i uzasadnić swoje stanowisko w sposób umożliwiający kontrolę instancyjną.

Przewodniczący: SSN (Józef Skwierawski)

Sędziowie: SSN (Tomasz Grzegorzczak)

SSN (Marek Sokołowski)